

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра соціальної фармації

Вступ до фаху

(назва освітньої компоненти)

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
освітньої компоненти

підготовки _____ **другий (магістерський рівень)** _____
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань _____ **22 Охорона здоров'я** _____
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності _____ **226 Фармація, промислова фармація** _____
(код і найменування спеціальності)
освітньої програми _____ **Клінічна фармація** _____
(найменування освітньої програми)
спеціалізації (й) _____ **226.01 Фармація** _____
(найменування освітньої програми)

2023 рік
рік створення

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

КОТВІЦЬКА Алла, ректор НФаУ, д.фарм.н., професор,
ВОЛКОВА Аліна, зав.кафедрою СФ, к.фарм.н, доцент,
КОРЖ Юлія, доцент, к.фарм.н., доцент
ТЕРЕЩЕНКО Любов, доцент, к.фарм.н., доцент
НОЗДРІНА Альміра, асистент
СЕВРЮКОВ Олександр, к.фарм.н. асистент,
СУРІКОВА Ірина, к.фарм.н., асистент

(вказати ПРИЗВИЩЕ, ім'я авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Навчальна програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри соціальної фармації

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Зав. кафедри

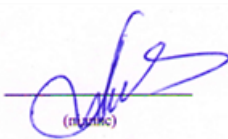

(підпис)

доц. Аліна ВОЛКОВА
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Навчальна програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських дисциплін

Протокол від «5» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії

(підпис)

проф. Алла НЕМЧЕНКО
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

ВСТУП

Програма вивчення освітньої компоненти «Вступ до фаху» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) / Освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми _другий (магістерський) рівень галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація спеціалізації 226.01 Фармація освітньої програми Клінічна фармація

Опис освітньої компоненти (анотація)

Освітня компонента « Вступ до фаху » належить до циклу дисциплін професійно-орієнтованої підготовки фахівців спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, є обов'язковою, призначена для студентів денної та заочної (дистанційної) форм навчання.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Вступ до фаху» є історичні аспекти становлення та розвитку фармації та фармацевтичної освіти, тенденції розвитку фармацевтичного сектору охорони здоров'я в країнах світу та в Україні; особливості професійної діяльності фармацевтичних працівників і організації фармацевтичного забезпечення населення.

Міждисциплінарні зв'язки: закладає основи для вивчення таких освітніх компонент, як технології ліків аптечного виробництва, фармацевтичного права та законодавства, технології ліків промислового виробництва, організації та економіки фармації, медичного та фармацевтичного товарознавства, етики та деонтології у фармації, фармацевтичного менеджменту та маркетингу, соціальної фармації, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними освітніми компонентами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;

1. Мета та завдання освітньої компоненти

1.1 Метою викладання освітньої компоненти «Вступ до фаху» є формування у здобувачів вищої освіти знання історичного шляху становлення та розвитку фармацевтичної науки та практики; формування теоретичних основ та важливих професійних знань щодо організації забезпечення населення лікарськими засобами і товарами аптечного асортименту; формування первинних професійних знань щодо вимог до діяльності аптечних закладів і фармацевтичних працівників.

1.2 Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Вступ до фаху» є

- формування у здобувачів освіти історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природознавчих та спеціальних дисциплін, знання історичних витоків фармації;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти із особливостями університетської освіти, зокрема за освітньою програмою «Фармація»;
- знайомство зі структурою фармацевтичного сектору сфери охорони здоров'я, його об'єктами та суб'єктами;
- ознайомлення здобувачів освіти з організацією роботи аптечних закладів, завданнями та функціями аптеки, її організаційною структурою, загальними принципами забезпечення лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту населення й закладів охорони здоров'я;
- ознайомлення здобувачів освіти з поняттями самолікування та самопрофілактики, фармацевтичної опіки, фармацевтичної допомоги, фармацевтичної послуги, фармацевтичної інформатії;

- підвищення загальнокультурного рівня сучасного молодого спеціаліста, виховання гордості та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітня компонента (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті/ освітній програмі).

Згідно з вимогами стандарту/ освітньої програми освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти

компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації

загальні:

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК 08. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фармації, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні): --

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента

ПРН 1. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 10. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

У **результаті** вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен

знати:

- поняття та терміни у системі сучасної університетської фармацевтичної освіти;
- особливості професійної діяльності;
- особливості напрямів, принципів, підходів становлення фармації і лікознавства на різних етапах історичного розвитку;
- сучасні тенденції розвитку фармацевтичного сектору сфери охорони здоров'я;
- основні принципи фармацевтичного забезпечення населення;
- основні завдання, функції та організаційну структуру аптечних закладів;
- основні питання щодо забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму аптек; основні принципи рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів;
- структуру та джерела фармацевтичної інформації, основні принципи санітарно-просвітницької роботи;

вміти:

- ідентифікувати місце фармації у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини;

2. Інформаційний обсяг освітньої компоненти

На вивчення освітньої компоненти відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

Змістовий модуль 1. *Історичні аспекти розвитку медицини та фармації*

Тема 1. Особливості університетської освіти. Академічна доброчесність в освітньому процесі

Університетська освіта як механізм формування особистості. Поняття та терміни у системі сучасної вищої освіти. Академічна доброчесність: принципи та фундаментальні цінності. Основні форми проявів академічної нечесності в освітньому процесі та відповідальність за них. Політика академічної доброчесності в НФаУ. Шляхи запобігання проявам академічної нечесності.

Тема 2. Історія розвитку медичної і фармацевтичної освіти. Історія становлення та розвитку Національного фармацевтичного університету.

Основні етапи становлення та розвитку медичної та фармацевтичної освіти. Історія становлення і розвитку Національного фармацевтичного університету. Характеристика організаційної структури НФаУ.

Тема 3. Становлення і розвиток медицини та фармації у Стародавні часи.

Джерела вивчення історії медицини та фармації. Лікознавство в первісному суспільстві. Розвиток медицини та фармації у стародавньому світі: Месопотамія, Єгипет, Індія, Китай, Греція, Рим. Видатні лікарі античності. Символи медицини та фармації.

Тема 4. Фармація Середньовіччя та епохи Ренесансу.

Медицина та фармація Середньовіччя. Фармація народів Середньовічного Сходу. Перша регламентована аптека. Розвиток алхімії та ятрохімії.

Фармація епохи Ренесансу. Видатні вчені та лікарі.

Тема 5. Фармація Нового часу та сучасності. Розвиток фармації в Україні та видатні українські вчені.

Фармація Нового часу. Розвиток світової фармацевтичної науки у XX-XXI ст. Внесок зарубіжних учених в розвиток хімії, медицини й фармації.

Історичні етапи розвитку фармації в Україні. Роль видатних вчених України та їх внесок в розвиток медицини та фармації. Історія становлення фармакопей

Змістовий модуль 2. *Організація фармацевтичного забезпечення населення*

Тема 6. Організація фармацевтичного забезпечення населення та державне регулювання фармацевтичної діяльності. Сфери професійної реалізації магістра фармації.

Загальна характеристика системи фармацевтичного забезпечення населення. Підприємства, організації, заклади та установи, що належать до фармацевтичного сектору сфери охорони здоров'я. Організація діяльності з виробництва та оптової торгівлі лікарськими засобами.

Тема 7. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я. Організація санітарно-протиепідемічного режиму аптек.

Аптека, її функції та класифікація. Організаційна структура аптеки. Номенклатура посад персоналу аптеки. Склад і призначення аптечних приміщень. Вимоги до приміщень аптечних закладів. Зовнішнє оформлення аптек.

Санітарний режим і фармацевтичний порядок. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до прибирання приміщень та догляду за устаткуванням аптечних закладів. Загальні вимоги до особистої гігієни персоналу аптечних закладів, до приміщень аптеки.

Тема 8. Аптечний асортимент. Основи відпуску лікарських засобів з аптеки. Поняття самолікування та самопрофілактики.

Поняття діючої речовини, лікарського засобу, лікарської форми. Перелік товарів, які мають право придбавати та продавати аптечні заклади.

Безрецептурні та рецептурні лікарські засоби: поняття, критерії для віднесення. Особливості відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів. Рецепт – визначення, види.

Поняття самолікування, самопрофілактики, фармацевтичної опіки, фармацевтичної допомоги, фармацевтичної послуги.

Тема 9 Контроль та забезпечення якості товарів аптечного асортименту під час оптової та

роздільної реалізації.

Особливості зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту в аптечних закладах. Контроль якості лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту в аптечних закладах. Особливості контролю якості лікарських засобів, виготовлених в умовах аптеки.

Тема 10. Роль інформації у фармацевтичній діяльності. Фармацевтична інформація. Інноваційні технології у забезпеченні населення лікарськими засобами.

Поняття фармацевтичної інформації як складових системи науково-технічної інформації. Джерела інформації про лікарські засоби. Достовірність і своєчасність фармацевтичної інформації.

Інноваційні технології у забезпеченні населення лікарськими засобами. Значення автоматичних систем в аптечній практиці.

Тема 11. Фармація в країнах світу. Національні особливості фармацевтичної практики

Особливості системи охорони здоров'я і фармацевтичного забезпечення в країнах світу. Характеристика сучасних тенденцій розвитку охорони здоров'я в країнах світу..

Семестровий контроль модуля – семестровий залік**3. Форма семестрового контролю успішності навчання**

Семестровий контроль модуля – семестровий залік

4. Методичне забезпечення (навчальний контент (конспект лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та семестрового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, комплексної контрольної роботи з освітньої компоненти тощо).

- Лекційний матеріал (мультимедійні презентації, конспекти лекцій).
- Плани практичних (семінарських) занять.
- Завдання для практичних занять
- Завдання для самостійної роботи студентів.
- Питання для поточного контролю знань
- Практикум освітньої компоненти.
- Пакет білетів для змістових модулів з еталонами відповідей
- Інтерактивні методи навчання (передавання інформації, ведення дискусій)
- Інтерактивні неігрові імітаційні методи навчання

5. Рекомендована література**Основна**

1. Вступ у фармацію. Історія медицини та фармації : метод. рек. для аудитор. та самост. роботи студентів заоч. форми навчання / А. А. Котвіцька [та ін.] ; НФаУ, Каф. соц. фармації. – Харків : НФаУ, 2017. – 64 с.
3. Історія медицини та фармації : навч. посіб. для студентів вищ. фармац. навч. закл. та фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А. А. Котвіцька [та ін.]. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016 – 168 с.
4. Організація та економіка фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення / А. С. Немченко [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с.
5. Основи права та законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька [та ін.] ; за ред. А. А. Котвіцької. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 528 с.

Допоміжна

1. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий

- фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 1. –1128 с.
2. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. – Т. 2. –724 с.
  3. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-ге вид. – Харків : ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 3. – 732 с.
  4. Драч, О. О. Історія медицини і фармації (від найдавніших часів до середини XVII ст.) : навч. посіб. / О. О. Драч, Н. М. Борисенко. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2018. – 244 с.
  5. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. – Харків : Золоті сторінки, 2010. – 16 с.
  6. Кодекс академічної доброчесності Національного фармацевтичного університету. – Харків, 2019. – 16 с. Режим доступу: <https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/> – Назва з екрана.
  7. Організація фармацевтичного забезпечення населення [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / А. С. Немченко [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко ; НФаУ. – 2-ге вид. – Електрон. текстові дан. – Харків, 2013. – 550 с. – Загол. з титул. екрана.
  8. ПОЛ А2.8-47-101 «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ», 2020. – 29 с. Режим доступу: <https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/> – Назва з екрана.
  9. Про затвердження інструкції із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 15.05.2006 р. № 275. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0642-06#Text>. – Назва з екрана.
  10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. №929. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF#Text>. – Назва з екрана.
  11. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. – Назва з екрана.
  12. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 29.09.2014 р. № 677. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14#Text>. – Назва з екрана.
  13. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробі медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360 (у ред. Наказу МОЗ від 29.07.2022 р. № 496). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text> – Назва з екрана.
  14. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України від 17.10.2012 р. № 812. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12#Text>. – Назва з екрана.
  15. Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 16.02.93 р. № 44. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0044282-93> – Назва з екрана.

6. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Державний реєстр лікарських засобів України – <http://www.drlz.com.ua>
2. Електронний архів НФаУ – <http://dspace.nuph.edu.ua/>
3. Компендіум OnLine – <https://compendium.com.ua>
4. Сайт Верховної Ради України. Законодавство України – zakon.rada.gov.ua
5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України – www.moz.gov.ua
6. Сайт Національного фармацевтичного університету – <https://nuph.edu.ua/>
7. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Сайт кафедри соціальної фармації НФаУ – <http://socpharm.nuph.edu.ua>
9. Сайт Наукової бібліотеки НФаУ – <http://lib.nuph.edu.ua>
10. Фармацевтична енциклопедія – <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/morion>
11. Щотижневик «Аптека» – <https://www.apteka.ua/>